

Proti žalobě o zaplacení peněžité pohledávky namítli žalovaní započtením vzájemné pohledávky. Procesní soud první stolice uznal po právu i zažalovanou pohledávku i pohledávky namítané započtením a v důsledku toho žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaných.

Nejvyšší soud dovolání žalovaných odmítl.

Důvody :

Napadeným rozsudkem odvolacího soudu byl potvrzen rozsudek soudu první stolice, jímž byla žaloba zamítnuta. Následkem toho nedostává se žalovaným oprávnění k dovolání jako se jim ho nedostávalo již k odvolání a bylo dovolání jako nepřípustné (§§ 471 čís. 2, 472, 474 a 513 c. ř. s.) odmítnouti (srovnej rozh. čís. 2658 sb. n. s.). Oprávnění k dovolání nelze žalovaným, kteří uplatňují v dovolání jen, že se odvolací soud měl obíratí vzájemnými pohledávkami v první řadě jimi namítnutými k započtení, přiznati proto, že jejich návrhu, jež učinili ve věci samé před soudem první stolice, bylo plně vyhověno a žaloba byla zamítnuta, takže se jim nestala rozhodnutím žádná křivda. Důvodem k dovolání a k odvolání může býti jen rozsudkový výrok, nikoli celý obsah rozsudku, nanejvýš jeho důvody; v souzeném případě čelí však dovolání právě jen proti odůvodnění odvolacího soudu. Podle toho nemají žalovaní právo ani k odvolání ani k dovolání (srovnej Hora, Odvolání, strana 14). Bylo se proto usnésti, jak se stalo.

Čís. 10547.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení § 67 poj. zák. jest výjimkou z předpisu § 63 poj. zák. potud, pokud se podle něho (§ 67) nepřipojuje zrušovací účinek již ke zcizení věci o sobě, nýbrž teprve ke změně v úchově. Tato změna o sobě, bez předchozího nebo přistupujícího zcizení může sice způsobiti zvýšení nebezpečnosti, avšak nezrušuje pojišťovací poměr.

Majetkoprávní vztah společníka veřejné obchodní společnosti k pojištěným věcem nezanikl, naopak zvětšil se na svém rozsahu tím, že veřejný společník převzal po rozchodu společnosti jako výlučný vlastník pojištěný závod a ho dále provozuje.

V pouhém zmenšení rizika (ve zmenšení skladu zboží, ve snížení režie) nelze ještě spatřovati uhasnutí zájmu na pojištění.

Nejde o zcizení podle § 67 poj. zák., byl-li převzat podnik veřejné obchodní společnosti jedním ze společníků, jenž se ze spoluvlastníka v hospodářském smyslu stal výhradním, samojediným vlastníkem.

Zcizením ve smyslu pojistněprávním jest jen, změnil-li se formálněprávním postupem podstatně hospodářská situace. Zcizení nezakládá o sobě zrušení pojišťovací smlouvy, nýbrž jen, znamená-li pro pojistníka uhasnutí zájmu.

(Rozh. ze dne 17. února 1931, Rv I 350/30.)

Předmětem pojištění byly věci náležející veřejné obchodní společnosti, jejímiž společníky byli R. a F. Závod veřejné obchodní společnosti převzal napotom R., na němž se pojišťovna domáhala zaplacení pojišťovací premie. Žalovaný navrhl, by bylo zjištěno, že pojišťovací smlouva zanikla, ježto přestal zájem na pojištění. Procesní soud první stolice vyhověl mezitímnímu určovacímu návrhu žalovaného a v důsledku toho žalobu o zaplacení premie zamítl. Odvolací soud zamítl mezitímní určovací návrh a uznal podle žaloby. Důvody: V právním posouzení sporné věci nemůže se odvolací soud připojiti k názoru napadeného rozsudku, že žaloba jest pochybená. Žalovaný jest označován jako veřejný společník firmy a toto označení jest opakováno i v žalobní prosbě. Zastává-li napadený rozsudek názor, že R-a bylo žalovati jen jako veřejného společníka firmy, jest to v žalobě. Žalovaný namítal, že odpadl jeho zájem na pojištění (§ 63 zák. o poj. sm.) a že pojištěné věci byly zcizeny (§ 67 zák. o poj. sml.). Není tu ani toho ani onoho. Žalovaný převzal při rozdělení jmění dřívější společnosti celý závod, na nějž se vztahuje pojištění, takže nelze říci, že jeho zájem na pojištění obchodu zanikl. Za zcizení pojištěné věci platí každá změna v osobě vlastníkově; ani ta tu nenastala. Jde tu o veřejnou společnost podle čl. 85 a násl. obch. zák. Tato společnost není právnickou osobou, vlastnictví ke společenskému jmění přísluší všem společníkům dohromady (čl. 91, 112 obch. zák.). Jestliže tedy žalovaný převzal závod s místnostmi, jak tu byl před zrušením společnosti, při rozdělení jmění veřejné společnosti, nejde o zcizení, ani o přechod držby pojištěných věcí na žalovaného. Následkem toho nelze tu použití ustanovení § 67 zák. o poj. sml. Nejde o vystouplého společníka podle čl. 131 obch. zák., nýbrž o rozdělení společenského jmění mezi dosavadní společníky, při čemž pojištěný podnik dále trvá. Okolnost, že byla při tom zaplacená dávka z převodu, nemá významu, poněvadž toto placení jest posuzováti s jiného hlediska.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Po právní stránce posouzena byla sporná věc v napadeném rozsudku zcela správně. Proto dovolací soud schvaluje věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku. Dovolatel uplatňuje dva způsoby zániku: podle § 63 a podle § 67 zákona o pojišťovací smlouvě. O sobě by zcizení pojištěné věci movité podléhalo, pokud jde o jeho význam pro pojišťovací poměr, ustanovení § 63, ježto jím odpadá pojištěný zájem. Jest tudíž ustanovení § 67 výjimkou z tohoto předpisu potud, pokud se podle něho (§ 67) nepřipojuje zrušovací účinek již ke zcizení věci o sobě, nýbrž teprve ke změně v úchově. Změna tato o sobě, bez předchozího nebo přistupujícího zcizení může sice způsobiti zvýšení nebezpečností, avšak nezrušuje pojišťovací poměr. Zájem na pojištění jest skutkový majetkově hodnotný vztah určité osoby k určité věci, a to skutkový majetkový vztah ohrožený pojistnou příhodou. Dovolatel již jako

veřejný společník veřejné obchodní společnosti měl majetkoprávní vztah ku pojištěným věcem, byl k nim v takovém vztahu, že nastoupením pojistné příhody (krádeží, vloupáním) mohl být dotčen ve svých majetkových zájmech. Tento majetkoprávní zájem dovolatelův nezanikl, naopak zvětšil se tím, že dovolatel převzal jako výlučný vlastník pojištěný závod, a ho dále provozuje. Dovolatel připouští, že pojištěné předměty jsou na dále v jeho úchově, ale míní, že i v tom případě může nastati odpádnutí zájmu na pojištění, a uvádí k odůvodnění svého názoru, že nastoupení pojistné příhody může být stíženo, nebo dokonce znemožněno zavedením hlídky pojištěných předmětů neb opatřením nedobytné ohnivzdorné schrány. V takových případech může však jíti jen o zmenšení rizika, jehož odraz může se projevit snížením premiové sazby, nejde však o uhasnutí zájmu. Podle § 63 smlouva zaniká, odpadne-li zájem na pojištění, není-li objektivního nebo subjektivního nebezpečství. V souzeném případě mohou být pojištěné věci postiženy škodou (objektivní nebezpečství), ale pojistná příhoda zasáhla by i nyní (a to hlouběji, než dříve, kdy byl dovolatel jenom spoluvlastníkem) do jeho majetkové sféry (sbíhá se tu tedy s objektivním i subjektivním nebezpečstvím). Podle již účinného ustanovení § 50 čis. 1 pojišť. zákona mohl by dovolatel žádati v případě přepojištění pro budoucí pojišťovací období snížení pojistné sumy a tím také poměrné snížení premie, není však oprávněn proto, že se změnil sklad zboží a že zamýšlí snížit režii, vymykati se závazku z pojišťovací smlouvy, poněvadž tyto okolnosti neznamenaají uhasnutí zájmu na pojištění.

Podle § 67 pojišť. zákona zaniká pojišťovací poměr při zcizení movité věci tím, že věc vyjde z úchovy zcizitelovy, bez rozdílu, zda pojistný zájem zanikl již dříve, či zdali snad v osobě zcizitele trvá i na dále. Zcizením jest rozuměti (§ 66) každé právní jednání směřující k změně ve vlastníkovi osobě. V souzeném případě při rozdělení společného jmění, které před tím bylo ve společenství dvou společníků, dovolatel převzal pojištěný podnik do výhradního vlastnictví, tak, jak podnik byl před zrušením společnosti. Nebyl převzat osobou třetí proti společnosti, nýbrž převzat byl jedním ze společníků, jenž se ze spoluvlastníka v hospodářském smyslu stal výhradním vlastníkem. Nejde tedy o zcizení. Mluví-li dovolatel o výlučném vlastnictví společnosti jako takové, nebere v počet, že vůbec nešlo o zcizení, nýbrž jen o rozdělení společného jmění patřícího oběma společníkům, a to o věcné rozdělení, takže čl. 131 obch. zák. tu nedopadá. Vždyť podle pojišťovacího řádu pojem »zcizení« nelze vykládati ve právnětechnickém, nýbrž v hospodářském smyslu, a v tomto smyslu byl R. jako veřejně ručící společník hospodářsky spoluvlastníkem, kdežto po zrušení společnosti stal se samojediným vlastníkem. Nezaniklo tedy jeho vlastnictví v hospodářském smyslu, nýbrž zaniklo jen omezení jeho vlastnického práva. Za trvání společnosti bylo by se dostavení se pojistné příhody hospodářsky dotklo majetkové sféry dovolatelovy, jenž by byl postižen hospodářsky jako veřejný společník, ručící celým svým jměním a nebyla by jeho majetková újma menší proto, že byl postižen jako veřejný společník, ni-

koli jako soukromá osoba. Dostavením se pojistné příhody po zrušení společnosti byl by R. opět postižen ve své majetkové sféře, tedy jeho hospodářský zájem by neodpadl, nýbrž stal se intenzivnějším. Jest tedy »zcizením« ve smyslu pojistněprávním jen, změnil-li se formálně právním postupem podstatně hospodářská situace. Zcizení nezakládá o sobě zrušení pojišťovací smlouvy, nýbrž jen, znamená-li pro pojistníka uhasnutí zájmu. To se v souzeném případě nestalo. Nebylo-li tu zcizení podle § 67 poj. zák., nemohlo nastati ani vyloučení pojištěných věcí z úchovy domnělého zcizitele. Dovolatel sám uvádí, že měl za trvání veřejné společnosti držbu, faktickou moc nad věcmi, jichž se týká pojištění, a tato faktická moc nad pojištěnými věcmi nezanikla ani po zániku veřejné společnosti, nýbrž trvá dále i za nového, nynějšího stavu. Nejsou tedy dovolacími vývody nikterak vyvráceny důvody napadeného rozsudku, a lichému dovolání nelze vyhověti.

Čís. 10548.

Samostatný opravný prostředek jest nepřipustným i do rozhodnutí (rekursního) soudu, jímž byla prohlášena vedlejší intervence i nadále za přípustnou.

(Rozh. ze dne 17. února 1931, R II 482/30).

Soud první stolice vyhověl návrhu žalovaného, by nebyl nadále připuštěn vedlejší intervenient žalobcův. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud odmítl rekurs žalovaného.

Důvody :

Podle poslední věty § 18 čřs. nemůže býti samostatným opravným prostředkem napadáno rozhodnutí, jímž se vedlejší intervence prohlašuje za přípustnou. Předpis ten zní zcela všeobecně a platí tedy i tenkrát, byla-li za řízení proti odpůrcovu návrhu ve sporu prohlášena vedlejší intervence na dále za přípustnou ať již prvním soudem nebo soudem druhé stolice. Bylo proto dovolací rekurs odmítnouti (§ 523 čřs.).

Čís. 10549.

Nemocenské pojištění.

»Případnými spory«, jež má podle poslední věty pátého odstavce § 72 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 sb. z. a n. rozhodnouti Ústřední sociální pojišťovna, jsou jen spory, které vzniknou mezi přejímající nemocenskou pojišťovnou a zaměstnanci zrušené neb omezené pojišťovny z důvodu, že přejímající nemocenská pojišťovna odepřela převzítí zaměst-